

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/35/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6321200619
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Štefan Baláž
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6321200619.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Štefana Baláža a členov senátu JUDr. Alexandra Mojša a Mgr. Kataríny Katkovej, v spore žalobcu: M. N., nar. XX. XX. XXXX, bytom XXX XX A., G. X/X, právne zastúpeného JUDr. Petrom Šramkom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom 977 01 Brezno, Štúrova 51, proti žalovanému: F. T., nar. XX. XX. XXXX, bytom XXX XX U., W. U. XX, zastúpeného Ivanom Čipkom, nar. 07. 01. 1969, bytom 976 98 Lopej, Dolná Lehota 27, za účasti intervenienta na strane žalovaného: KOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, so sídlom 816 23 Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, právne zastúpeného: Advokátska kancelária Miroslav Maďar, s. r. o., so sídlom 974 01 Banská Bystrica, Horná 26, IČO: 36 868 299, o náhradu škody na zdraví s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Brezno č. k. 2C/9/2021-177 zo dňa 14. 01. 2022, takto

rozhodol:

I. Krajský súd rozsudok Okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

II. Žalobca je povinný zaplatiť náhradu trov odvolacieho konania žalovanému v rozsahu 100 % do troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia o výške náhrady trov konania.

III. Žalobca je povinný nahradiť intervenientovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia o výške náhrady trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť mu sumu 2.517,- eur s príslušenstvom na tom skutkovom základe, že dňa 26. 05. 2018 vo večerných hodinách cca o 23.45 hod. na priechode pre chodcov na ceste I/66 na Námestí M. R. Štefánika v Brezne došlo k dopravnej nehode tak, že žalovaný sa nevenoval dostatočne vedeniu motorového vozidla ŠKODA Felícia, ev. č. BR-XXX-BN, a nesledoval dôsledne situáciu na ceste, čím došlo k priamemu stretu vozidla, ktoré riadil žalovaný, so žalobcom. Žalovaný nedal prednosť chodcom, ktorí už vstúpili na vozovku. Jedným z chodcov bol žalobca, druhým chodcom bol p. L. R.. Žalovaný zrazil žalobcu priamo prednou časťou vozidla tak, že utrpel vážne zranenia, bol prevezený do nemocnice v Brezne. Dopravnú nehodu dokumentovali príslušníci PZ v Brezne. Podľa jeho tvrdenia, podľa záverov z priestupkového konania žalobca neporušil žiadne právne povinnosti, ktoré by mali za následok akýkoľvek jeho podiel viny na dopravnej nehode, a teda dopravnú nehodu zaviniť porušením povinností výlučne vodič - žalovaný. Po vyhotovení lekárskeho posudku si žalobca uplatnil bolestné vo výške 90 bodov, čo je 1.717,- eur a zároveň na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 800,- eur. Nemajetková ujma mala spočívať najmä v obmedzení spoločenských, voľnočasových, kultúrnych a iných aktivít žalobcu po úraze a počas liečenia. Namietal, že žalovaný porušil pravidlá cestnej premávky, najmä § 4 zákona č. 49/2014 Z. z.

2. Po vykonanom dokazovaní okresný súd vec právne posúdil podľa § 427 ods. 1, § 11, § 13 ods. 1 až 3, § 444, § 100, § 101, § 106 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a podľa § 2 ods. 2 zák. č. 437/2004 Z. z. Mal za to, že medzi sporovými stranami bolo od začiatku sporné, kto dopravnú nehodu zaviniel. Žalobca tvrdil, že žalovaný ho zrazil na priechode pre chodcov a zároveň, že žalovaný zaviniel nehodu porušením povinností vodiča, keďže nesledoval situáciu na ceste, a žalovaný naopak tvrdil, že žalobca náhle vstúpil na vozovku, čo on nemohol predpokladať. Súd poukázal na to, že nárok na náhradu škody na zdraví sa skladá v súdnej veci z niekoľkých čiastkových nárokov, medzi ktoré patrí aj nárok na bolestné. Súd vychádzajúc z ust. § 106 ods. 1 mal za to, že v predmetnej veci je subjektívna premlčacia doba dvojročná a pre začatie jej plynutia je významný subjektívny prvok pozostávajúci z 2 zložiek: a) kedy sa poškodený dozvie o škode; vyžaduje sa preukázaná vedomosť poškodeného o vzniknutej škode určitého druhu a rozsahu do tej miery, aby mohol svoj nárok uplatniť (vyčíslieť) v žalobe na súde, pričom v prípade škody na zdraví je za tento okamih treba považovať deň, kedy bol zdravotný stav poškodeného ustálený, a to bez ohľadu na to, kedy vyhotoví ošetrojúci lekár posudok, b) kedy sa poškodený dozvie o tom, kto za vzniknutú škodu zodpovedá. V danom prípade žalobca ako poškodený o zodpovednom subjekte vedel už v momente vzniku dopravnej nehody. Súdu predložil lekársky posudok zo dňa 12. 03. 2019, avšak nie je rozhodujúce kedy bol vyhotovený, rozhodujúcou skutočnosťou je okamih ustálenia zdravotného stavu poškodeného. U žalobcu došlo k ukončeniu liečenia dňa 05. 09. 2018, čo okresný súd považoval za ustálenie jeho zdravotného stavu. Potom premlčacia doba nároku na náhradu škody začala plynúť dňa 06. 09. 2018 a uplynula dňa 06. 09. 2020. Žalobca podal žalobu na súde až dňa 12. 03. 2021, teda po uplynutí premlčacej doby. Z uvedeného dôvodu okresný súd, vzhľadom na vznesenú námietku premlčania, žalobu v časti nároku o náhradu škody - bolestného zamietol.

3. Pri posudzovaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy súd vychádzal zo skutočnosti, že žalobca si uplatnil nemajetkovú ujmu z dôvodu obmedzenia jeho spoločenských, voľnočasových, športových, kultúrnych a iných aktivít po úraze a počas liečenia. Z takto vymedzeného nároku podľa názoru súdu nie je možné hovoriť o zásahu do práva na súkromie, ktorého obsah zahŕňa aj právo na nerušený osobný život. Ochrana osobnostných práv garantuje fyzickej osobe ust. § 11 Občianskeho zákonníka, ktoré právna teória aj súdna prax vykladajú stabilne tak, že predpokladmi vzniku občianskoprávnej zodpovednosti za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti, a teda aj predpokladmi použitia občianskoprávných sankcií podľa § 13 OZ, sú neoprávnený zásah do niektorého z čiastkových práv spojených s osobnosťou fyzickej osoby, spôsobilosť zásahu ohroziť alebo narušiť právo na ochranu osobnosti dotknutej fyzickej osoby a príčinná súvislosť medzi nimi. Občianskoprávna zodpovednosť za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti je založená na objektívnom princípe, čo znamená, že sa popri neoprávnenom zásahu nevyžaduje aj zavinenie pôvodcu neoprávneného zásahu. Za neoprávnený zásah právna teória aj súdna prax považujú taký zásah, ktorý je v rozpore s objektívnym, platným právom. Pri rozhodovaní okresný súd akceptoval právne závery Ústavného súdu SR vyslovené v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 426/2014-31 zo dňa 13. 08. 2014, podľa ktorého Ústavný súd SR označil za ústavne konformný názor, podľa ktorého nároky vzniknuté zásahmi do zdravia, telesnej integrity, rodinného a súkromného života fyzickej osoby, sú pokryté ust. § 444 Občianskeho zákonníka a zákonom č. 437/2004 Z. z. a s odkazom na ust. § 2 ods. 2, § 4 ods. 1 a § 5 ods. 5 cit. zákona, poškodenie zdravia (pozn. okresného súdu - pri dopravnej nehode), hospitalizácia a liečenie majúce vplyv na realizáciu životných úkonov, resp. iné dôsledky poškodenia zdravia sa prejavujú a vznikajú vo viacerých sférach súkromného a rodinného života, tieto ujmy sú ale kryté inštitútom sťaženia spoločenského uplatnenia a odškodňované jednorazovo na základe bodového hodnotenia v závislosti od rozsahu obmedzení pri uplatnení v živote a spoločnosti. Tieto ustanovenia upravujú náhradu za dôsledky poškodenia zdravia v pracovnom, kultúrnom, súkromnom, manželskom, ale aj v politickom, či športovom živote - pokrývajú teda náhradu všestranných obmedzení poškodeného v rôznych sférach jeho života, pri plnení jeho rôznych spoločenských úloh, ktoré sa prejavili ako dôsledok poškodenia zdravia. Okresný súd, teda, dodal, že peňažná náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia pokrýva v závislosti od príslušného bodového hodnotenia aj odškodnenie zásahov do práva na súkromný a rodinný život. Súd preto žalobu považoval za nedôvodnú aj v časti žalovaného nároku o nemajetkovú ujmu, preto túto zamietol v celom rozsahu. Tiež dodal, že k rovnakému záveru o nedôvodnosti žaloby v časti nemajetkovej ujmy by súd dospel aj v prípade, ak by nárok posúdil podľa ust. § 13 Občianskeho zákonníka. Podľa neho, že došlo k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcu, avšak k takémuto zásahu došlo vlastným zavinením žalobcu. Žalobca bol k dopravnej nehode vypočutý takmer bezprostredne po nehode. Uviedol, že si nepamätá, či sa presvedčil, že ide nejaké vozidlo, spolu s kamarátom sa rozprávali, boli zahovorení, nevie, či aj počas prechádzania cez cestu. Pred súdom vypovedal, že auto do neho narazilo potom ako vstúpil na vozovku a urobil približne 2 kroky. Nasvedčuje, to tomu, že

žalovaný musel byť s motorovým vozidlom už veľmi blízko a nemal možnosť zareagovať a vyhnúť sa zrážke. Len skutočnosť, že žalobca nakoniec v priestupkovom konaní nebol uznaný za vinného zo spáchania priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, neznamená, že sa skutočne tohto priestupku nedopustil. Priestupkové konanie bolo totiž zastavené z dôvodu, že správny orgán nepovažoval skutkový stav za riadne zistený, keďže nebolo vyhovené jeho žiadosti o došetrenie. Žalobca pod vplyvom alkoholu zjavne svojou neopatrnosťou porušil pravidlá cestnej premávky. Vzhľadom k tomu mu náhrada nemajetkovej ujmy neprislúcha.

4. Okresný súd nepovažoval za potrebné doplniť dokazovanie výsluchom svedkov p. R. a p. W.. Prítomnosť svedka R. sa zaviazal na pojednávanie dňa 14. 01. 2022 zabezpečiť právny zástupca žalobcu, čo však nedodrжал, o odročenie pojednávania pre nemožnosť svedka dostať sa na pojednávanie nepožiadaval. Navyše tento svedok bol vypočutý už v priestupkovom konaní, kde uviedol, že nevidel ako auto narazilo do žalobcu. Oboch svedkov žalobca žiadal vypočuť za účelom preukázania, že k zrážke došlo na priechode pre chodcov, čo ale z hľadiska rozhodovania súdu nebolo podstatné. Okresný súd nevykonal ani dôkaz nariadením znaleckého dokazovania, čo bolo navrhnuté až na pojednávaní dňa 14. 01. 2022. Na pojednávaní dňa 03. 12. 2021 právny zástupca žalobcu súdu oznámil len, že zväžia vykonanie dokazovania znaleckým dokazovaním. Nakoľko pripustenie takéhoto dôkazu by si vyžiadalo nariadenie ďalšieho dokazovania, súd uplatňujúc sudcovskú koncentráciu konania (§ 153 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku - ďalej len „CSP“) na tento prostriedok procesného útoku neprihliadol.

5. O náhrade trov konania okresný súd rozsudok podľa § 255 ods. 1 CSP podľa zásady úspechu v konaní. V konaní boli v celom rozsahu úspešní žalovaný a intervenient, preto im súd priznal voči neúspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

6. Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonnej 15-dňovej lehote odvolanie žalobca z dôvodov, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Konkrétne namietal, že námietka premlčania nároku v časti náhrady škody na zdraví žalobcu vznesená v konaní nebola súdom posúdená správne, pretože 2 ročná subjektívna lehota pre uplatnenie uvedeného nároku bola zachovaná. Len dňa 12. 03. 2019 na základe lekárskeho posúdenia (obodovania) sa mohol žalobca dozvedieť a o výške škody, pretože pred vyhotovením posudku posudkového lekára, ktorý stanovil po liečbe aj mieru poškodenia zdravia v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou, bola vyjadrená výška škody v peniazoch. Subjektívna premlčacia lehota začala plynúť 13. 03. 2019 a žaloba bola podaná dňa 12. 03. 2021, teda v 2 ročnej lehote, aj vzhľadom na zákonné úpravy neplynutia premlčacích lehôt tzv. „Lex corona“. Pokiaľ okresný súd zamietol nárok ohľadom nemajetkovej ujmy vo výške 800,- eur, ktorú si uplatňoval žalobca, súd tento nárok považoval za neoprávnený, ale odôvodnenie nie je zrozumiteľné a je nepreskúmateľné, keď na jednej strane súd uvádza, že žalobca nepreukázal uplatnený nárok v tejto časti, hoci žalovaný skutkové tvrdenia v tomto smere nepoprel a na strane druhej súd vyhodnotil dôkazy tak, že: „...na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že k neoprávnenému zásahu do práv žalobcu došlo jeho vlastným zavinením...“, „...len skutočnosť, že žalobca nakoniec v priestupkovom konaní nebol uznaný za vinného zo spáchania priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky neznamená, že sa skutočne aj tohto priestupku nedopustil. Žalobca pod vplyvom alkoholu zjavne svojou neopatrnosťou porušil pravidlá cestnej premávky“. Súd neobjektívne jednostranne ustálil, že z dôkazov v konaní vyplýva „vlastné“ zavinenie žalobcu, žalobca mal porušiť pravidlá cestnej premávky - nie je uvedené konkrétne ktoré. Nie je zrejmé z odôvodnenia rozsudku ako súd vyhodnotil podstatné tvrdenia žalobcu, že na priechode pre chodcov žalovaný ako vodič zrazil žalobcu, doslova nabral prednou časťou vozidla na kapotu, čo okrem žalobcu potvrdili aj dvaja svedkovia nehody výpoveďou pred políciou. Žalovaný potvrdil, že žalobca vstúpil na priechod, táto skutočnosť teda nemôže byť sporná. Záznam z miesta nehody polícia vykonala v výlučne podľa výpovede žalovaného, žalobca už bol v tom čase v nemocnici. Rozhodnutie súdu je teda nepreskúmateľné a žalobcovi bolo upreté právo na spravodlivé konanie, vyhodnotenie dôkazov a riadne odôvodnenie rozhodnutia. Ďalej žalobca uviedol, že vypočutie svedkov R. a W. navrhol už v žalobe. Svedok R. vôbec netvrdil v priestupkovom konaní to, čo uvádza súd, naopak potvrdil, že žalobcu ako aj jeho zrazil žalovaný na priechode pre chodcov. Svedka R. zabezpečil na pojednávaní dňa 03. 12. 2021, ale súd ho nevypočul, pričom na ďalšie pojednávanie sa svedok z

pracovných dôvodov nemohol dostaviť, čo sa právny zástupca žalobcu dozvedel len v deň pojednávania. Rozsudok okresného súdu žiadal zmeniť a žalobe vyhovieť, alebo zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie.

7. Žalovaný prostredníctvom svojho zástupcu podal k odvolaniu žalobcu písomné vyjadrenie, v ktorom považoval za nepochybné, že dňa 26. 05. 2018 došlo ku spomínanej dopravnej nehode tak ako je to zaevidované v spise Okresného dopravného inšpektorátu OR PZ v Brezne č. ORPZ-BR-ODI1-54/2018-DN, kde bol ako podozrivý a aj poškodený určený M. N...., ktorý svojím konaním porušil všeobecne záväzný predpis zák. č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý v § 53 ods. 2 ustanovuje, že „...Chodec nesmie vstupovať na vozovku, a to ani pri použití priechodu pre chodcov, ak vzhľadom na rýchlosť a vzdialenosť prichádzajúcich vozidiel nemôže cez vozovku bezpečne prejsť“. Nakoľko M. N. bol profesionálnym vojakom, vec bola vyšetovaná príslušníkmi Vojenskej polície v Trenčíne a bola odovzdaná na disciplinárne konanie jeho nadriadenému, veliteľovi VÚ Sereď, ktorý ako správny orgán uložil žalobcovi disciplinárny trest, proti ktorému sa žalobca odvolal. Preto správny orgán požiadal vyšetrujúci orgán - vojenskú políciu - o doplnenie šetrenia, o odstránenie nejasností vo vyšetovaní. Vojenská polícia nemala dôvod na doplnenie šetrenia, pretože zistené skutočnosti boli postačujúce na odovzdanie spisového materiálu na disciplinárne konanie. Napriek tomu správny orgán nepovažoval skutkový stav za riadne zistený a postačujúci na vyslovenie viny obvinenému z priestupku a uloženie disciplinárneho trestu, a preto konanie podľa § 76 ods. 1 písm. c) zák. č. 372/1990 o priestupkoch, v znení neskorších predpisov, zastavil. Ďalej žalovaný tvrdil, že žalobca vyvinul vlastnú iniciatívu, našiel ďalšieho svedka nehody - T. W., ktorý podal písomné čestné prehlásenie, že bol svedkom tejto nehody. Tento svedok bol zistený až v priebehu disciplinárneho konania vedeného proti žalobcovi, ale vo svojom čestnom prehlásení uviedol, že videl ako vozidlo zrazilo jednu osobu a nie dve osoby ako uvádza právny zástupca žalobcu, ktorý sa pravdepodobne stavia do roly orgánu vyšetrujúceho uvedenú dopravnú nehodu. Keby bol vodič zrazil chodca na priechode pre chodcov, bol by mu na mieste zadržaný vodičský preukaz a zakázaná ďalšia jazda, pretože by sa jednalo o závažné porušenie Zákona č. 8/2009 o cestnej premávke, čo sa však nestalo. Aj napriek tomu žalovaný žiadal, aby bol vypočutý nehodár ODI Brezno, ktorý nehodu na mieste vyšetruoval, aby sa vyjadril, prečo takto postupoval pri šetrení nehody na mieste a prečo tak rozhodol ako rozhodol, ale toto právny zástupca žalobcu odmietol, keďže tento nehodár nevidel priebeh nehody a žalobca nevedel k akej skutočnosti by sa mal vyjadriť. Žalobca bol v čase nehody pod vplyvom alkoholu, na udalosť si, ako sám uviedol, nepamätal, nepresvedčil sa, či môže vstúpiť na priechod pre chodcov alebo vozovku, nevyšiel si, že po ceste ide nejaké vozidlo a aj svedok, ktorý podľa jeho vlastného vyjadrenia požil ešte väčšie množstvo alkoholu, nevidel ako auto narazilo do žalobcu. Týmto obaja potvrdili, že vstúpili v podnapitom stave na vozovku bez toho, aby sa presvedčili, či po ceste ide nejaké vozidlo. Je úplne jedno, či došlo ku stretu chodca s vozidlom na priechode pre chodcov alebo mimo neho, chodec bez toho, aby sa presvedčil, že po vozovke ide nejaké vozidlo, vstúpil na vozovku v bezprostrednej blízkosti prechádzajúceho vozidla v podnapitom stave. Žalovanému nebolo vyšetrujúci orgánmi PZ a VP preukázané porušenie akéhokoľvek právneho predpisu, pretože ako vodič nemohol reagovať predvídavo, nemohol predpokladať ani pri vyvinutí všetkého úsilia, že chodec náhle a z bezprostrednej blízkosti vstúpi na vozovku, kde došlo ku zrážke vozidla s chodcom do prednej bočnej časti vozidla na strane spolujazdca. Žalobca si škodu spôsobil výlučne sám svojím nezodpovedným a nepredvídateľným konaním. Okrem vodiča motorového vozidla je aj chodec účastníkom cestnej premávky (§ 2 písm. j) zák. č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke. Okrem všeobecnej prevenčnej povinnosti podľa § 415 OZ je chodec povinný dodržiavať pravidlá cestnej premávky podľa § 3 ods. 1, správať sa disciplinovane, ohľaduplne, aby neohrozil bezpečnosť a plynulosť cestnej premávky (§ 3 ods. 2 písm. a) zák. č. 8/2009 Z. z.). Pred vstupom na vozovku sa musí presvedčiť (v tomto prípade ako sám žalobca uviedol, sa tak nestalo), či tak môže urobiť bez nebezpečenstva. Len čo vstúpi na vozovku, nesmie sa tam bezdôvodne zdržiavať ani zastavovať - vid' § 53 ods. 2 zák. č. 8/2009 Z. z.). V tomto prípade prichádza do úvahy zavinenie poškodeného, teda žalobcu, uvedené v § 441 OZ, podľa ktorého ak bola spôsobená škoda aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne, ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám. Nehoda sa stala tak, ako ju ustálil vyšetrujúci nehodár ODI Brezno. Pokiaľ by došlo ku stretu vozidla s chodcom prednou časťou vozidla, bolo by došlo k poškodeniu prednej časti vozidla, predného nárazníka, možno aj reflektora, prednej plastovej masky vozidla, k preličeniu prednej kapoty a bolo by rozbité čelné sklo v jeho strednej časti a určite by sa na poškodenom čelnom okne nachádzali krv alebo vlasy žalobcu. Nič také sa nestalo. Nehodárom bolo zadokumentované, že motorové vozidlo išlo rýchlosťou maximálne 25 km/h, na mieste nehody nebola zistená žiadna brzdná dráha a s vozidlom nebolo ani nemohlo byť manipulované, pretože krátko po nehode sa dostavila na miesto hliadka OO PZ Brezno, ktorá zotrvala na mieste nehody až do príchodu nehodára. Asi sa niekde stala chyba pri

určovaní priebehu dopravnej nehody zo strany žalujúcej strany, v rozhodnutí, aké paragrafy svojím konaním vodič poručil a v určení vodiča ako vinníka. Za účelové považuje požadovanie nemajetkovej ujmy od žalovaného, ktorá spočíva v obmedzení spoločenských, voľnočasových, kultúrnych a iných aktivít žalobcu, keďže žalobca sa nemohol venovať šachu, Šachový oddiel Podbrezová nehrá šach so záhradnými veľkými figúrkami, ale normálny stolný šach. Pokiaľ žalobca tvrdil, že sa nemohol venovať turistike po horách a stále je obmedzený najmä v športových aktivitách, ako profesionálny vojak musí dbať o svoju fyzickú kondíciu. Medzi základné povinnosti profesionálneho vojaka, ktorým žalobca v čase nehody bol a aj súčasnej dobe je, patria prísne previerky z fyzickej prípravy, ktoré pozostávajú z behu na 12 minút, šprintu na 60 m, brušákov alebo zhybov na hrazde, plávania a člnkového behu. Previerky sa vykonávajú jedenkrát ročne a sú povinné. Ak sa previerok nemôže profesionálny vojak zúčastniť, napr. z dôvodu operácie, dlhotrvajúcej PN a pod., musí nasledujúci rok absolvovať prísne fyzické previerky dvakrát, ak by ich v riadnom termíne úspešne neurobil, bol by disciplinárne riešený. Spravidla sa jedná o zníženie platu na určité obdobie a musí absolvovať náhradný termín. Pokiaľ nesplní previerky v náhradnom termíne, považuje sa profesionálny vojak za neschopného vykonávať za neschopného vykonávať aktívnu vojenskú službu, musí byť prepustený. Pokiaľ by naozaj bol žalobca obmedzený pri športových aktivitách, nemohol by ani absolvovať fyzické previerky. Žalovaný je presvedčený, že žalobca previerky z fyzickej zdatnosti každoročne absolvoval.

8. Intervenient v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že nie je daný žiaden z odvolacích dôvodov, ktoré žalobca označil vo svojom odvolaní. Odvolanie považuje za nedôvodné, obsahujúce zavádzajúce tvrdenia, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. Intervenient považuje rozsudok v celom rozsahu za správny a zákonný. Okresný súd náležite odôvodnil právne závery, ku ktorým v priebehu konania dospel, logicky a správne sa vysporiadal s uplatnenou sudcovskou koncentráciou konania a vysvetlil, prečo nevykonával navrhnuté dôkazy. Žalobca neuviedol žiaden argument, ktorý by odvodzoval začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby až od dátumu vyhotovenia lekárskeho posudku. Namietal tiež, že žalobca neuviedol, v čom konkrétne vidí nezrozumiteľnosť a nepreskúmateľnosť predmetného rozhodnutia. Len tá skutočnosť, že konajúci súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu, ešte neznamená, že rozhodnutie nie je správne a zákonné. Čo sa týka tvrdenia žalobcu o tom, že výsluch svedkov R. a W. navrhol už v žalobe, tieto tvrdenia považuje za nepravdivé, pretože z obsahu žaloby vyplýva, že žalobca v žalobe len poukazoval na výpovede predmetných svedkov v priestupkovom konaní, pričom výsluch v tomto konaní nenavrhol. Súd mal k dispozícii výpovede navrhnutých svedkov z priestupkového konania, pričom svedok R. už v rámci priestupkového konania vypovedal, že nevidel, ako auto narazilo do žalobcu (záznam o podaní vysvetlenia zo dňa 11. 07. 2008). Intervenient navrhol, aby odvolací súd rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.

9. Žalobca v písomnom vyjadrení k vyjadreniam žalovaného a intervenienta poukázal na to, že žalovaný len opakuje svoju verziu o priebehu škodovej udalosti, ktorá mu vyhovuje, že svedok nehody pán Dorčiak vo svojom vyhlásení jednoznačne uviedol, čo pozoroval vlastným zmyslami vo vzťahu k žalobcovi, že je procesným právom žalobcu vyjadrovať sa aj k návrhom protistrany, že žalovaný sám vypovedal, že žalobcu zrazil na priechode pre chodcov, považoval za absurdné tvrdenie protistrany, že žalobca mal, či mohol naraziť do boku vozidla. K vyjadreniu intervenienta uviedol, že žalobca riadne špecifikoval a uviedol odvolacie dôvody, pričom poukázal na nesprávny postup súdu pri posudzovaní začiatku plynutia premlčacej lehoty, žalobca konkrétne uviedol, v čom sa mu javí napadnuté rozhodnutie ako nepreskúmateľné - vyhodnotenie všetkých dôkazov a riadne odôvodnenie rozhodnutia absentuje. Podľa neho je zavádzajúce tvrdenie, že žalobca už v žalobe nenavrhol svedkov. Opak je pravdou. Trval na svojom odvolaní a aj na odvolacích dôvodoch.

10. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), odvolanie prejednal viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380), na pojednávaní nariadenom na prejednanie odvolania (§ 385 ods. 1 CSP) napadnutý rozsudok potvrdil podľa ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny, hoci na základe iného právneho posúdenia veci.

11. Podľa § 380 ods. 1 CSP odvolací súd je odvolacími dôvodmi viazaný.

12. Podľa § 382 CSP, ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťah vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

13. Podľa § 383 CSP odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje, alebo doplní.

14. Podľa § 384 ods. 1 CSP, ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám.

15. Podľa § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

16. Podľa § 420 ods. 1 OZ každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

17. O všeobecnú zodpovednosť podľa Občianskeho zákonníka ide vtedy, ak sú kumulatívne naplnené tieto predpoklady:

1. vznik škody,
2. protiprávnosť konania,
3. zavinenie škodcu (ktoré je podľa zákona predpokladané),
4. príčinná súvislosť medzi škodou a konaním.

18. Za protiprávne konanie ako predpoklad zodpovednosti za škodu je označované konanie, ktoré je v rozpore s objektívnym právom, teda konanie, ktoré porušuje hmotnoprávne vzťahy, pričom za protiprávne konanie sa považuje aj nesplnenie prevenčných povinností, tzv. generálna prevencia v ust. § 415 OZ. O protiprávne konanie teda ide len vtedy, ak konanie je v rozpore s existujúcou hmotnoprávnou úpravou spoločenských vzťahov, alebo je v rozpore so zmluvným dojednaním. Preto aj posúdenie protiprávnosti je závislé od posúdenia súladnosti alebo nesúladnosti správania s právnou úpravou alebo so zmluvným dojednaním. Samotná protiprávnosť konania môže spočívať v konaní, ktoré má podobu správania „komisívneho“ alebo „omisívneho“. O komisívne správanie ide vtedy, ak zodpovedná osoba určitým spôsobom konala, avšak toto konanie je v rozpore so zákonom alebo zmluvným dojednaním. O omisívne „konanie“ ide vtedy, ak zodpovedná osoba bola povinná konať podľa zákona alebo zmluvy, avšak napriek tomu zostala nečinná.

19. V súdnej veci žalobca tvrdí, že došlo k vzniku škody na jeho strane v dôsledku porušenia právnej povinnosti žalovaným, pričom konkrétne akú povinnosť žalovaný porušil, v žalobe neuviedol. Tvrdil, že nárokom žalobcu je nárok na náhradu škody podľa § 420 a nasl. OZ, pričom v danom prípade ide o osobitnú zodpovednosť podľa § 427 OZ za škodu vyvolanom osobitnou povahou prevádzky, keď škoda bola spôsobená prevádzkou motorového vozidla. Vzhľadom na uvedené bolo povinnosťou žalobcu svoje tvrdenia v konaní preukázať. Akú konkrétnu povinnosť však mal žalovaný porušiť, žalobca neuviedol ani v odvolaní proti napadnutému rozsudku. Žalobca len tvrdil, že žalovaný mu nedal prednosť na priechode pre chodcov, v dôsledku ktorej skutočnosti došlo k dopravnej nehode, pri ktorej došlo k vzniku škody. V súdnej veci nie je sporným, že došlo k dopravnej nehode tak, ako je to uvedené v žalobe a vo vyjadreniach strán sporu, teda, že k nej došlo na priechode pre chodcov, sporným však zostalo, ktorá zo strán sporu zavinila dopravnú nehodu, v dôsledku ktorej skutočnosti ku škode došlo, konkrétne, či došlo na strane žalovaného k porušeniu právnej povinnosti, v dôsledku ktorej došlo ku škode.

20. Povinnosti vodiča ako účastníka cestnej premávky sú zakotvené v § 4 ods. 1 zákona č. 49/2014 Z. z. zákona o cestnej premávke, v zmysle ktorého vodič je povinný (písm. c) venovať sa plne vedeniu vozidla a sledovať situáciu v cestnej premávke, dbať na zvýšenú opatrnosť voči cyklistom a chodcom, najmä deťom, osobám so zdravotným postihnutím, osobitne voči osobám, ktoré používajú bielu palicu, a starým osobám (písm. e), dať prednosť chodcovi, ktorý vstúpil na vozovku a prechádza cez priechod pre chodcov, pritom ho nesmie ohroziť; to neplatí pre vodiča električky. Už z obsahu spisu a z podaní žalobcu je zrejmé, že žalobca namieta porušenie povinností vodiča v súdnej veci dať prednosť chodcovi, ktorý vstúpil na vozovku a prechádza cez priechod pre chodcov a namieta porušenie jeho povinnosti neohroziť chodca na priechode pre chodcov. Naopak, žalovaný poukázal na ust. § 53 zákona o cestnej premávke, v zmysle ktorého pri prechádzaní cez cestu je chodec povinný prednostne použiť priechod pre chodcov, miesto na prechádzanie, nadchod alebo podchod. Na priechode pre chodcov a mieste na prechádzanie sa chodí vpravo (veta prvá a druhá odseku 1), ako aj na ust. § 53 ods. 2 veta tretia, podľa ktorého ustanovenia chodec nesmie vstupovať na vozovku, a to ani pri použití priechodu pre chodcov, ak vzhľadom na rýchlosť a vzdialenosť prichádzajúcich vozidiel nemôže cez vozovku bezpečne

prejsť. Podľa ods. 4 toho istého ustanovenia pred vstupom na vozovku sa chodec musí presvedčiť, či tak môže urobiť bez nebezpečenstva, a len čo vstúpi na vozovku, nesmie sa tam bezdôvodne zdržiavať ani zastavovať. To platí na priechode pre chodcov i mimo neho.

21. Z hlásenia Okresného dopravného inšpektorátu v Brezne Krajskému riaditeľstvu PZ, operačné stredisko Banská Bystrica, z 27. 05. 2018, označené ako vec: Dopravná nehoda - hlásenie do situačnej správy, vyplýva, že k dopravnej nehode došlo dňa 27. 05. 2018 v čase o 00.05 hod. na ceste I/66 v km 130,00 v Brezne tak, že chodec M. N. ... náhle vstúpil z pravej strany cesty v blízkosti priechodu pre chodcov do jazdnej dráhy vodičovi F. T. ..., následkom čoho došlo k nárazu a k zraneniu chodca M. a N., zlomenine ľavej kľúčnej kosti s predpokladanou dobou liečenia cca. 5 týždňov. U vodiča bola vykonaná dychová skúška s negatívnym výsledkom a u chodca bola zistená pozitívna dychová skúška s výsledkom 0,41 mg/l. Vodičský odobratý nebol. Ako spôsob dopravnej nehody je uvedené porušenie vstupovania na vozovku pred prichádzajúcim vozidlom podľa § 53 ods. 2 zákona č. 8/2009. Zo záznamu dopravnej nehody Okresného dopravného inšpektorátu v Brezne z 27. 05. 2018 vyplýva, že chodec M. N. náhle vstúpil z pravej strany cesty v blízkosti priechodu pre chodcov do jazdnej dráhy vodičovi F. T., a že príčinou dopravnej nehody je porušenie osobitných ustanovení o chodcoch, vstup chodca bezprostredne pred prichádzajúce vozidlo. Zo záznamu o podaní vysvetlenia podľa § 60 ods. 2 zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov spísaného Okresným riaditeľstvom PZ, Okresným dopravným inšpektorátom v Brezne dňa 02. 06. 2018 vyplýva, že po poučení žalobca uviedol, že dňa 27. 05. 2018 bol s kamarátom v Brezne, kde sa konali oslavy Mesta Brezno, spoločne užívali alkohol, on užil dva poldecí tvrdého alkoholu Jägermeistra a dve piva ... Z baru vyšli na námestie, chceli ešte oslavovať, ako vyšli na cestu, chceli prejsť na druhú stranu cesty smerom k obchodnému domu Jednota, kde je priechod pre chodcov. Cez cestu prechádzali kolmo na os cesty po pravej strane priechodu pre chodcov. Nepamätal si skutočnosti, či sa presvedčil, že ide nejaké vozidlo zľava. Spoločne s kamarátom sa rozprávali, boli zahovorení, nevedel presne, či aj počas prechádzania cez cestu. Na priechode urobil zhruba dva kroky, a vtedy pocítil náraz do ľavej nohy, pričom ho odhodilo na pravú stranu cesty. Vozidlo, že prechádza, si nevšimol.

22. Ani z jedného z dôkazov predložených v konaní nevyplýva porušenie právnej povinnosti žalovaným, naopak, z vyššie uvedených dôkazov vyplýva pravý opak, to znamená, že k porušeniu právnej povinnosti došlo výlučne žalobcom. Žalobca porušil konkrétne ustanovenie § 53 ods. 2 vety tretej zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorého ustanovenia chodec nesmie vstupovať na vozovku, a to ani pri použití priechodu pre chodcov, ak vzhľadom na rýchlosť a vzdialenosť prichádzajúcich vozidiel nemôže cez vozovku bezpečne prejsť. V konaní nebolo sporné, či k dopravnej nehode došlo na priechode pre chodcov, alebo nie, sporným bolo, či žalovaný mohol dať prednosť chodcovi, ktorý vstúpil na vozovku a prechádzal cez priechod pre chodcov, či ho pritom neohrozil, a či chodec vstúpil alebo nevstúpil na vozovku na priechode pre chodcov, ak vzhľadom na rýchlosť a vzdialenosť prichádzajúcich vozidiel nemohol cez vozovku bezpečne prejsť. Keďže podľa názoru odvolacieho súdu došlo k dopravnej nehode výlučne zavinením žalobcu, nie je splnený jeden z predpokladov náhrady škody, a to porušenie právnej povinnosti žalovaným, a preto žaloba o náhradu škody podaná žalobcom nemôže byť úspešná. Ak je žaloba neúspešná pre nespĺnenie predpokladov náhrady škody v zmysle § 420 ods. 1 OZ a ak škoda bola spôsobená výlučne jeho zavinením (§ 441 OZ), túto škodu znáša žalobca sám. Podľa tohto ustanovenia totiž, ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša ju pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám. Na základe uvedeného potom bolo bezpredmetné skúmať, či nárok žalobcu na náhradu škody je alebo nie je premlčaný. Ak zo strany žalovaného nedošlo k porušeniu právnej povinnosti, nemôže byť úspešná ani žaloba o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej dopravnou nehodou. Len pre úplnosť veci však odvolací súd uvádza, že sa stotožňuje v celom rozsahu s právnym záverom okresného súdu, podľa ktorého nároky vzniknuté zásahmi do zdravia, telesnej integrity, rodinného a súkromného života fyzickej osoby, sú pokryté ustanovením § 444 OZ a zákonom č. 437/2004 Z. z. a s odkazom na ust. § 2 ods. 2, § 4 ods. 1 a § 5 ods. 5 cit. zákona, a že poškodenie zdravia pri dopravnej nehode, hospitalizácia a liečenie majúce vplyv na realizáciu životných úkonov, resp. iné dôsledky poškodenia zdravia, sú kryté inštitútom sťaženia spoločenského uplatnenia a odškodňované jednorazovo na základe bodového hodnotenia v závislosti od rozsahu obmedzení pri uplatnení v živote a spoločnosti. Žalobca si uplatňoval nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ku ktorej malo dôjsť zásahom do jeho osobnostných práv, konkrétne do čiastkového práva žalobcu na spoločenský, voľnočasový, športový, či kultúrny život, t. j. do práva na súkromný život. V prípade zásahu do čiastkového osobnostného práva na ochranu súkromného a

osobného života je takýto zásah peňažne kompenzovateľný nie cez ust. § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, ale podľa ust. § 444 Občianskeho zákonníka a zák. č. 437/2004 Z. z.

23. Pokiaľ žalobca namietal, že okresný súd nevykonal dokazovanie v náležitom rozsahu, konkrétne, že nevypočul svedkov R. a W., okresný súd v rozsudku riadne a podrobne odôvodnil, z akého dôvodu toto dokazovanie nevykonal (viď bod 41. dôvodov napadnutého rozsudku), odvolací súd sa s týmito dôvodmi stotožňuje a má za to, že v tomto smere nedošlo k procesnému pochybeniu okresného súdu.

24. Krajský súd rozsudok okresného súdu potvrdil aj vo výroku o náhrade trov konania ako výroku závislom od rozhodnutia vo veci samej. Okresný súd správne rozhodol na základe pomeru úspechu v konaní podľa ust. § 255 ods. 1 CSP. Podľa rovnakého ustanovenia rozhodol o náhrade trov odvolacieho konania aj odvolací súd v odvolacom konaní. V odvolacom konaní bol v celom rozsahu úspešný žalovaný, a preto odvolací súd žalobcovi uložil povinnosť nahradiť tak žalovanému, ako aj intervenientovi, náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % s tým, že podľa ust. § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodol aj bez návrhu v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

25. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).